

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลกับการจัดการเรียนรู้
โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

Comparison of Learning Outcomes on I-Nao Literature of Matthayom 4
Students under Learning Management Based on CIPPA Model
versus Six Thinking Hats Technique

ศรินทรทิพย์ จงศิริ¹

ยุพิน จันทรเรือง²

อัญชลี เท่งตระกูล³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอน ศีกะหมิงกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศีกะหมิงกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 38 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.62/86.63 และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.65/86.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งสองรูปแบบ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบกับแบบโมเดลซิปปา มีค่า t-test เท่ากับ 1.08 ค่า p = .285 แสดงว่า วิธีสอนทั้ง 2 รูปแบบสามารถใช้สอนได้ทั้ง 2 รูปแบบ ไม่มีความแตกต่างในคุณภาพการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: sirintip.jon@crru.ac.th

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบกับแบบโมเดลซิปปา มีค่า t-test เท่ากับ 0.227 ซึ่งค่า t-test ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจในวิธีสอนทั้ง 2 รูปแบบไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: อิเหนา การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the effectiveness of the lesson plan on I-Nao literature, Kamang Kuning Battle Episode, of matthayom 4 students under the learning management based on CIPPA model versus Six Thinking Hats Technique against the 80/80 standard criteria; 2) to compare the learning outcomes on I-Nao literature of matthayom 4 students under the learning management based on CIPPA model versus Six Thinking Hats Technique; and 3) to compare the students' satisfaction toward learning Thai language based on CIPPA model versus Six Thinking Hats Technique. There were two sample groups of matthayom 4 students from Thoeng district, Chiang Rai province, in their 1st semester of academic year 2014. The first was 40 students of 4/1 class receiving the learning management based on Six Thinking Hats Technique. The second was 38 students of 4/2 class receiving the learning management based on CIPPA model. Research instruments were lesson plan, achievement test, and questionnaire investigating the students' satisfaction. The data was analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and t-test. The findings showed that:

1. The lesson plan based on CIPPA model showed the efficiency score at 86.62/86.63 while the efficiency of the lesson plan based on Six Thinking Hats Technique was at 86.65/86.88. The efficiency scores of the two models were higher than that of the 80/80 standard criteria.

2. The comparison results of the learning outcome of the students under the learning management based on CIPPA model and Six Thinking Hats Technique showed t-test score at 1.08, $p = .285$ which indicated that the two models were not different in the quality of the lesson plan and the learning outcomes of the two sample groups were not different. This was not concurred with the research hypothesis.

3. The comparison results of the students' satisfaction toward the Six Thinking Hats Technique and CIPPA model showed t-test score at 0.227 which indicated no statistical

significance. So, it could be concluded that the two groups of student showed no difference in their satisfaction toward the two instructional models.

Keywords: I-Nao, Learning management based on CIPPA Model, Six Thinking Hats Technique

บทนำ

มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ภาษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่แสดงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศจากบรรพบุรุษสู่คนรุ่นหลัง และภาษาไทยยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพชนที่บันทึกไว้ในรูปของวรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดีนอกจากจะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นภาพสะท้อนสังคมแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่จะให้เด็กศึกษาโลกและชีวิตได้อย่างกว้างขวาง ตัวบุคคลในวรรณคดีจึงเป็นเครื่องมือที่จะให้ตัดสินคนเป็น รู้จักว่าใครดีใครชั่วอย่างไร เป็นการฝึกให้รู้จักคน ศึกษาคนในหลายแง่มุม

จากความสำคัญของภาษาและวรรณคดีไทยที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ทำให้การเรียนการสอนในวิชาวรรณคดีไทยเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาไทยและมีบทบาทสำคัญที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 2) กำหนดให้วรรณคดีและวรรณกรรมบรรจุอยู่ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนวรรณคดีไทยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนัก รู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย ครูผู้สอนจะต้องมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2548 : 7) ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและครูผู้สอนวรรณคดีไทยมาร่วมกันระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ครูบางคนยังไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยให้น่าสนใจ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตในปัจจุบันของนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของการเรียนเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร และครูบางคนยังไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมให้นักเรียนได้เข้าใจบทบาทและวิเคราะห์ตัวละครเอกในเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้คิดการดำรงชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสม

จากสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีดังกล่าวในข้างต้น อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนจำมากกว่าให้ผู้เรียนคิดเป็นได้ด้วยตนเอง ตลอดจนในการวิพากษ์วิจารณ์วรรณคดีครูผู้สอนก็มักจะยึดตำราหรือแนวทางที่มีผู้วิเคราะห์วิจารณ์ไว้แต่เดิม ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสพัฒนาความคิดเท่าที่ควร ผู้เรียนไม่สามารถคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนไม่รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้วรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น ครูผู้สอนจึงควรนำเทคนิคหรือวิธีการคิดมาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดและฝึกแสดงทรรศนะในเนื้อหาวรรณคดีด้วยตนเองอย่างหลากหลายและฝึกให้ผู้เรียนได้วิธีคิดอย่างเป็นระบบที่เรียกว่า มีกระบวนการ

ในการคิด และครูผู้สอนควรแสวงหาวิธีการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีความเหมาะสมกับวัย เป็นไปตามธรรมชาติ และกลมกลืนสอดคล้องกับลักษณะของวิชาที่สอน เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาการเรียนรู้วิชาวรรณคดีอย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีความยั่งยืน

จากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่แสดงแนวคิดและเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้จากเรื่องที่เรียน ไปประยุกต์ใช้ ส่วนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบจะช่วยให้ผู้เรียนคิดและแสดง ทรรศนะในวรรณคดีได้หลายแง่มุมและคิดอย่างเป็นระบบ เกิดความงอกงามทางสติปัญญา มีความประณีต ทางอารมณ์และซาบซึ้งในคุณค่าแห่งวรรณคดี รู้เท่าทันสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นจึงเป็นประเด็น ที่น่าสนใจว่าการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ จะทำให้ความสามารถการเรียนรู้วรรณคดีและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ได้ผลเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษาและคาดหวังว่าจะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถ การเรียนวรรณคดีและความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ในประเด็นต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
2. ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ
3. ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4. ทราบผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

5. สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบแตกต่างกัน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่อยู่ จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 400 คน ที่จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 38 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 รวมนักเรียน 78 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (กลุ่มทั้ง 10 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน) โดยมีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียนจากนั้นจึงจับสลากเพื่อเลือกห้องเรียน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 2 วิธี คือ

2.1.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา

2.1.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ

และความพึงพอใจต่อการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยเริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ในการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 วิธี ใช้กับนักเรียน 2 กลุ่ม ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการจับสลาก ดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 12 ชั่วโมง ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 12 ชั่วโมง ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ตรวจและบันทึกคะแนน

2. จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดี โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 38 คน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ตรวจและบันทึกคะแนน

4. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวรรณคดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับหมวกหกใบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 4 ด้วยการหาค่า E/E

2. หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การประเมินผลงานการทดสอบท้ายแผน

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับหมวกหกใบโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test Independent)

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจจากแบบประเมินความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับหมวกหกใบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีค่าเท่ากับ 86.62/86.63 และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีค่าเท่ากับ 86.65/86.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งสองรูปแบบ แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาและแบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเป็นรูปแบบการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ เหมาะกับการสอนเนื้อหาสาระวรรณคดี เพราะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้นทั้ง 2 รูปแบบ ซึ่งผู้สอนจะใช้รูปแบบใดก็ได้แล้วแต่จะเลือกใช้ตามดุลยพินิจ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ สรุปว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35.15 ($\bar{X} = 35.15$, S.D. = 1.14) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.87 ($\bar{X} = 34.87$, S.D. = 1.17) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบกับแบบซิปปา มีค่า t-test เท่ากับ 1.08 ค่า p = .285 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของทั้งสองรูปแบบ ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องอิเหนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.33) ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.37) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบกับแบบซิปปา มีค่า t-test เท่ากับ 0.227 ซึ่งค่า t-test ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุป

ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้ว่าการเรียนวรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาและเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบล้วนเป็นเทคนิควิธีในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูสามารถจะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมิงกุกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา มีค่าเท่ากับ 86.62/86.63 และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีค่าเท่ากับ 86.65/86.88 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งสองรูปแบบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประการแรก แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมิงกุกุหนิง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา และแบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษรและรูปแบบการสอนแบบโมเดลซิปปาเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียนชื่นชอบมากวิธีหนึ่ง

ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นรูปแบบและเทคนิคที่มีความเหมาะสมกับการสอนเนื้อหาวรรณคดีเช่นกัน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีขั้นตอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีมากยิ่งขึ้น และจากการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ เคยมีผู้นำไปใช้ในการวิจัยแล้วประสบความสำเร็จ อาทิ ประยงค์ นุชรอด (2551 : 108 - 112) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคคำถามหมวกความคิดหกใบ ผลการศึกษา พบว่า แผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคคำถามหมวกความคิดหกใบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.76/83.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จึงสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาและแบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเป็นรูปแบบการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ เหมาะกับการสอนเนื้อหาสาระวรรณคดี เพราะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้นทั้ง 2 รูปแบบ ซึ่งผู้สอนจะเลือกรูปแบบใดก็ได้แล้วแต่จะเลือกใช้ตามดุลยพินิจ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องอิเหนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับแบบเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลเกิดจากสาเหตุดังนี้

ประการแรก กิจกรรมการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปากับเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้แสดงออกตามศักยภาพของตนเอง มีส่วนร่วมด้านสติปัญญา โดยได้ฝึกให้ผู้เรียนใช้ความคิดของตนเองวิเคราะห์วรรณคดีด้านต่างๆ อีกทั้งผู้เรียนยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม พึ่งพากัน มีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพส่งผลให้การเรียนด้านวรรณคดีประสบความสำเร็จ

ประการที่สอง กิจกรรมการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบเป็นกิจกรรมที่ใช้หมวกเป็นตัวแทนของการคิดเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี ซึ่งหมวกความคิดหกใบนั้นช่วยทำให้การคิดนั้นง่ายขึ้น โดยสามารถทำให้คนหนึ่งคนกาจัดความคิดที่ซับซ้อนนำออกมาจากความคิด สามารถที่จะแยกแยะและจัดระเบียบความคิดให้มีประสิทธิภาพ โดยช่วยให้คิดในหลายแง่มุม เป็นการสร้างกฎในการคิดเมื่อคิดร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นความสนใจได้ดีทำให้สามารถคิดสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลาย เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดพัฒนาการทางการคิดซึ่งส่งผลต่อการเรียนวรรณคดี

ด้วยเหตุผลทั้งสองประการนี้จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปาและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของทั้งสองรูปแบบ ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.33) ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโมเดลชิปปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.37) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบหมวกหกใบกับแบบโมเดลชิปปา มีค่า t-test เท่ากับ 0.227 ซึ่งค่า t-test ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ

ประการแรกเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปาและแบบหมวกหกใบเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนมีความสุข มีความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียน ในการสร้างผลงาน และกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน จึงทำให้การเรียนรู้วรรณคดีมีประสิทธิภาพ

ประการที่สองเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานกลุ่มที่นักเรียนได้ศึกษาวรรณคดีร่วมกัน ผู้เรียนร่วมกันทำงาน มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ฝึกเป็นคนที่มีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้เหมือนกัน บรรยากาศในการเรียนสดชื่น ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และศึกษาวรรณคดีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนวรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปาอยู่ในระดับมากที่สุด

ประการที่สามเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบหมวกหกใบเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้การคิดหลากหลายอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดประเด็นการคิดอย่างชัดเจนตามสีของหมวกทั้ง 6 สี ซึ่งมีขั้นตอนการใช้ที่ไม่ยากจนเกินไป จึงทำให้นักเรียนสนุกที่จะใช้กระบวนการคิดดังกล่าวในการพิจารณาวรรณคดีที่อ่าน จบใจความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าวรรณคดี จนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนวรรณคดีอย่างมีวิจารณ์ญาณ สามารถทำชิ้นงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนจึงทำให้นักเรียนเกิดความสุขเมื่อเรียนโดยใช้เทคนิคดังกล่าว ทำให้สามารถจับใจความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าวรรณคดีที่เรียนได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่า การเรียนวรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปาและเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบล้วนเป็นเทคนิควิธีในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครูสามารถจะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การทดลองใช้เทคนิคหมวกหกใบซึ่งนักเรียนยังไม่คุ้นเคย ผู้สอนควรมีการกระตุ้นหรือทบทวนความหมายของหมวกแต่ละใบอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเทคนิคหมวกหกใบเป็นสิ่งใหม่สำหรับนักเรียน และควรมีการพูดคุยและแนะนำถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบบ่อยๆ
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา ครูควรจัดสภาพของบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมในการเคลื่อนไหว การมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูสามารถนำรูปแบบการสอนทั้งสองวิธีไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องอื่นๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น
2. ควรให้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบโมเดลซิปปาและเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ SQ3R หรือแบบ STAD

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการคิด*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- ประยงค์ นุชรอด. (2551). *การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคคำถามหมวกหกใบ*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.